

5. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навч. посіб. В.К. Матвійчук, С.А. Пилипенко, Т.П. Устименко та ін. / за ред. І.С. Тімуш, Ю.В. Нікітіна, В.П. Мироненко. Київ. Національна академія управління, 2014. 353 с.

УДК 347.2(043.2)

Черкавська Н.Р., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Шуст Н.Б., д.с.н., професор

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ СПІЛЬНОГО СУМІСНОГО МАЙНА ПОДРУЖЖЯ У ФАКТИЧНОМУ ШЛЮБІ

На сьогодні дедалі поширенішою стає тенденція спільного проживання чоловіка та жінки, нібито у шлюбі, проте без узаконення таких відносин. Саме відсутність законодавчого закріплення та належного цивільно-правового регулювання такого явища як «фактичний шлюб» і призводить до низки проблем, що виникають тоді, коли постає питання визначення режиму спільного сумісного майна такого подружжя та його поділу.

Відповідно до ч. 1 ст. 74 Сімейного кодексу України (далі – СК України) якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними. На майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, поширюються положення глави 8 цього Кодексу [1]. Однак варто зазначити, що ця конструкція не відповідає загальним правилам нормотворчої техніки, а саме вимогам щодо лаконічності та водночас ємності юридичних термінів і конструкцій. Доцільним було б закріплення замість цієї громіздкої конструкції терміну «фактичне подружжя» [2].

Згідно зі статтею 60 СК України майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя [1].

Згідно з п. 20 Постанови Пленуму Верховного Суду від 21.12.2007 «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюб визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя», при застосуванні ст. 74 СК України, що регулює поділ майна осіб, які проживають у фактичних шлюбних відносинах, судам необхідно враховувати, що правило зазначеної норми поширюється на випадки, коли чоловік та жінка не перебувають у будь-якому іншому шлюбі і між ними склалися усталені відносини, що притаманні подружжю [3]. Отже, однією із ознак фактичного шлюбу необхідно вважати його «усталеність», проте чинне законодавство не дає тлумачення даного поняття. Але аналізуючи положення СК України, життєвої практики, «усталені відносини подружжя» слід розуміти, як постійне, а не тимчасове проживання чоловіка та жінки, спільний побут, можлива наявність спільних дітей тощо.

Законодавець майже зрівняв правовий статус майнових правовідносин «законного» і «фактичного» шлюбу, лише з однією відмінністю: у зареєстрованому шлюбі доводити нічого не потрібно, а при застосуванні ст. 74 СК України необхідно довести, що чоловік та жінка проживають однією сім'єю і не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому зареєстрованому шлюбі; при застосуванні ст. 91 цього Кодексу – факт проживання з нею/ним їхньої дитини у випадках, передбачених сімейним законодавством [4].

Таким чином, розглядаючи норми закону цивільно-правового регулювання та судової практики, ми пропонуємо внести зміни в статтю 74 СК України, та доповнити її словами «якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі на систематичній основі, шляхом ведення спільного побуту, то вони перебувають у фактичному шлюбі. Також необхідно доповнити СК України статтею, яка міститиме чітке визначення поняття фактичного шлюбу, закріплюватиме правовий статус такого подружжя, а також регулюватиме питання поділу майна, що є у їхній спільній сумісній власності.

Література

1. Сімейний кодекс України від 10 січ. 2002 р. № 2947-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21-22. Ст. 135.
2. Андреева Н.С. Поняття та ознаки фактичних шлюбних відносин. Європейські перспективи. 2014. № 3. С. 177–181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_3_31
3. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним

та поділ спільного майна подружжя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21 груд. 2007 р. № 11. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-07>

4. Дякович М.М., Сенік С.В. Правове регулювання «фактичних шлюбних відносин». Вісник Верховного Суду України. 2011. № 2. С. 37-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_2_9

УДК 347.468(043.2)

Шаріпова В.С., студентка,
Юридичний факультет,
Новокаховський гуманітарний інститут університету «Україна»,
м. Нова Каховка, Херсонська область
Науковий керівник: Коваленко Р.І., к.ю.н.

ЗМІСТ ТА НАДІЙНІСТЬ ПОРУКИ ЯК ВИДУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Порука як особистий вид забезпечення виконання зобов'язання означає, що у разі порушення боржником зобов'язання, нею забезпеченого, майнові інтереси кредитора задовольняються поручителем.

Згідно зі статтею 553 Цивільного кодексу України за договором поруки поручитель поручається перед кредитором боржника за виконання ним свого обов'язку. Поручитель відповідає перед кредитором за порушення зобов'язання боржником. Порукою може забезпечуватися виконання зобов'язання частково або у повному обсязі [1].

Сутність поруки полягає в тому, що кредитор у особі поручителя фактично отримує додаткового боржника, до якого може пред'явити вимогу у обсязі всіх невиконаних боржником зобов'язань. При цьому в законодавстві, як і в доктрині цивільного права, названий обов'язок поручителя називається відповідальністю поручителя.

Кредитор з поручителем можуть домовитись в договорі як про солідарну з кредитором відповідальність поручителя, так і про субсидіарну (додаткову) відповідальність.

Солідарний вид відповідальності є більш зручним для кредитора, який при наявності порушення основного зобов'язання з боку боржника, може одночасно або по черзі, на власний розсуд, вимагати виконання такого обов'язку як від боржника та поручителя окремо, так і від обох одночасно.

Субсидіарна порука, зрозуміло, є більш вигідною для поручителя, оскільки настає для нього тільки в разі невиконання